

Leespunt 5: Mr. P.A. Pijnacker Hordijkgremaal

Op dit leespunt kunt u zich oriënteren op de gevolgen van de nieuwe tijd op het Hollandse water- en polderlandschap.

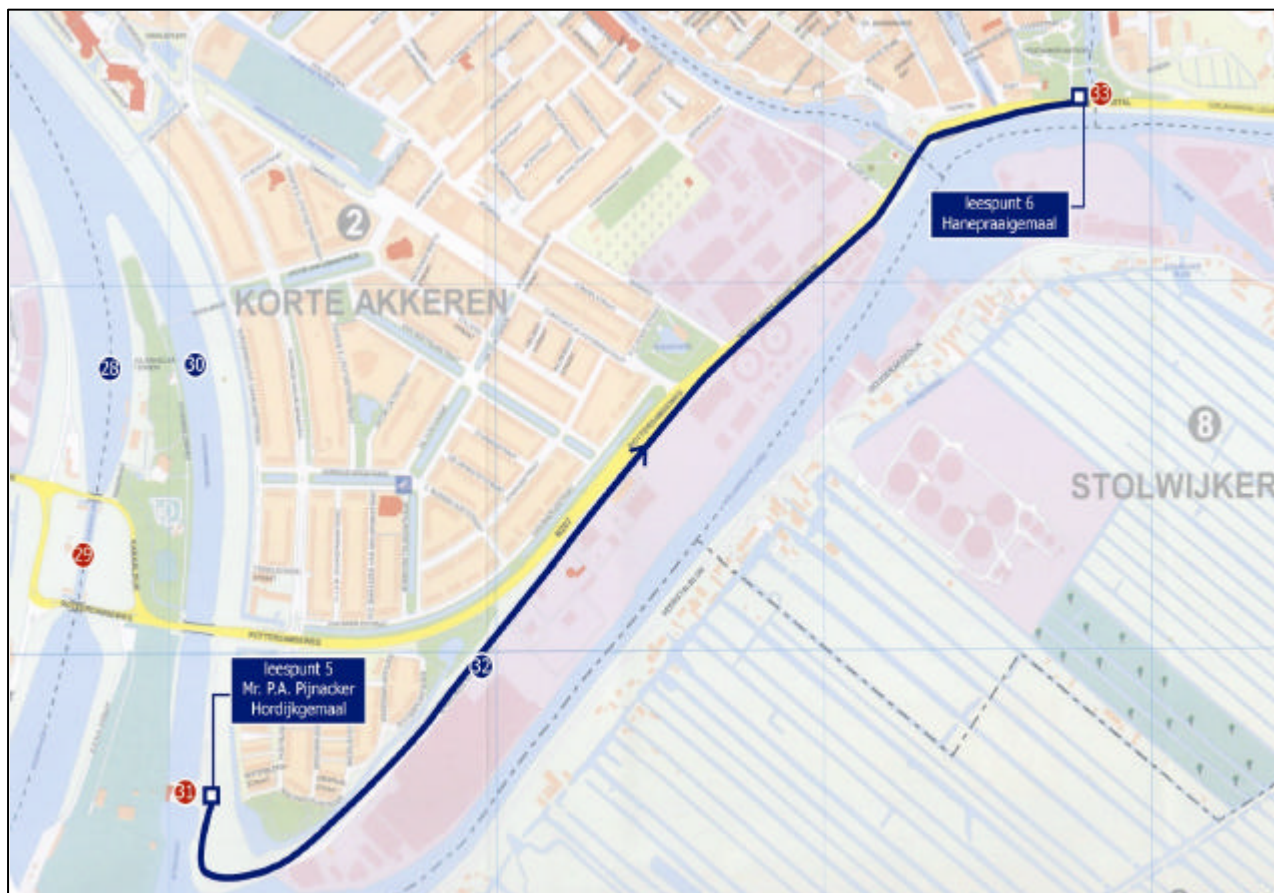
Vanaf dit punt kunt u een keuze maken tussen het voortzetten van de korte route of het nemen van de verlenging naar het westen via Moordrecht.

Bij voortzetting van de korte route rijdt u verder over de Schielands Hoge Zeedijk, langs de bedrijven Compaxo en Uniquema. U gaat nu over de brug bij de Mallegatsluis heen, langs de IJsselkade, het Tolhuis en het Sluiswachtershuis, onderlangs de Molen en langs het Houtmansplantsoen tot het Hanepraagemaal, ons volgende leespunt.

Bij een keuze voor verlenging van de route via Moordrecht kunt u zich op dit leespunt bij het Mr. P.A. Pijnacker Hordijkgremaal oriënteren op de oude polderlandschappen aan beide zijden van de Hollandsche IJssel (zie onder Leespunt 5a).

Het **Gouwekanaal (28)** met de **Julianasluis (29)** werd rond 1935 gerealiseerd om de scheepvaart tussen Rotterdam en Amsterdam buiten Gouda om te leiden. Ter verbetering van de waterhuishouding in de boezem van Rijnland werd in diezelfde tijd bovendien het **Stroomkanaal (30)** met het **Mr. P.A. Pijnacker Hordijkgremaal (31)** gerealiseerd. Het gehele complex is het grootste en belangrijkste waterstaatkundige werk in de regio Midden-Holland. Het complex vormt een knooppunt van wegen, wateren en waterpeilen. Het geheel is nu een rijksmonument.

Het Sluiseiland zal echter sterk gaan veranderen. Vanaf de A12 gaat, over enkele jaren, de Zuidwestelijke Randweg van Gouda over het sluiseland heen, richting Krimpenerwaard. En er komt een nieuwe sluis voor de beroeps(container)vaart naast de bestaande Julianasluis. Tegelijkertijd zal ook het Mr. P.A. Pijnacker Hordijkgremaal worden vergroot. De voetbalvelden van DONK zullen daarom verhuizen naar de Oostpolder in Schieland.

De **Schielands Hoge Zeedijk (32)** is een zeewering. Tweemaal daags doet de invloed van de zee zich hier gelden. De Hollandsche IJssel is een zoetwater getijdenrivier, van belang voor het waterbeheer en de scheepvaart. Van de dynamiek die dat teweeg brengt kunnen natuur, scheepvaart, bedrijven en recreatie profiteren. Om al die verschillende belangen met elkaar in synergie te brengen is veel bestuurskracht nodig. De uiterwaarden langs de rivieren waren ooit goede vestigingsplaatsen voor bedrijven. De oudere bedrijfsterreinen worden nu vaak door de steden omsloten en het vervoer gaat tegenwoordig meestal per auto. Dat veroorzaakt allerlei problemen en de vestigingsfactoren voor de bedrijven langs de rivieren zijn nu niet meer zo gunstig. Daarnaast is er tegenwoordig behoefte aan meer wateroppervlak, natuur, recreatie en bouwmogelijkheden voor de stad.

Het is dus geen wonder dat voor de ontwikkeling van die uiterwaarden tegenwoordig andere oplossingen worden gezocht. De ontwikkeling van het Sluiseiland tussen het Gouwekanaal en het Stroomkanaal loopt daarop vooruit. Het is het voornemen van de gemeente om dit geheel te vernieuwen complex om te vormen tot een eigentijdse, smaakvolle verbindende schakel tussen de Krimpenerwaard, de Hollandsche IJssel, de nieuwe woonwijk Westergouwe en de bestaande stad.

Op meerdere plaatsen langs de IJssel zijn sporen te zien van dijkdoorbraken, de zogenoemde 'wielen'. Dit zijn kleine, vaak zeer diepe meertjes die ontstonden door de uitschurende werking van het binnenstromende water. Alleen al langs de Hollandsche IJssel vindt u er een tiental. In de bocht van de dijk bij de IJssel vindt u onder aan de dijk zo'n wiel.